UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Ut omnes obediant iudi. prouin.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

tris iudicis relinquẽdum,ita quod quis nõ poſſit dici eſſe in ſu
pina ignorantia,vt extra,de conſti.c.vt animum.li.vj.Ad ꝙ fa
cit qđ no.in d.l.fi.d.de decre.ob.or.fa. Aut loqmur de ſtatutis
nõ tantũ afferentibus queſtionẽ,⁊ tũc ſtatutũ ſtatim ligat ex quo
eſt inſinuatũ,⁊ ſuum operatur effectũ,lꝫ quis ſtatutum ignoret,
9 arg.l.pe.in fi.C.de decur.lib.x.¶ †Quero,quid de iudice man
dante an liget.ignorantem. Iſtã que.ponit Roſ.in ti.ſi quis ius
di.nõ ob.§.item illud queritur.⁊ tꝫ ſi aliquis erat extra ciuitatẽ
ita ꝙ iudicis mãdatum nõ potuit audire, excuſatur a pena.⁊ ſic
dꝫ intelligi.l.fi.ff.de decre.ab or.fa.Et ad hãc.q.facit.xxij.q.ij.
§.item op.ver.probatur,⁊ qđ ibi no.⁊ quod habes.lxxxij.diſt.c.
10 propoſuiſti.†An autem forenſes ligentur banno vel ſtatuto,vel
c conſuetudine loci per quẽ tranſeunt, vide Cy.in l.j.C.de ſum.
tri.in Spe.de cõſti.§.j.ver.⁊ no.vſqꝫ ad fi.facit ad hoc quedam
gl.parua,que eſt.ff.ad l.Aquil.in l.item Mela.in fi.princi.

ADDITIONES.

a ¶Menſes.Ad quam materiam vide latiſſime ⁊ no.do.Fel.in
c.cognoſcentes de cõſi.in j.col.in fi.Adde Bal.in mar.in verſ.
cõſtitutio verũ.j.⁊ Spe.in ti.de conſti.ver.reus vero econtra,⁊
Pau.de Caſt.in cõſ.cxlv.⁊ Car.in cle.§.dudum.de ſep.in q.v.
b ¶Quot dierum dicitur eſſe menſis.Adde iſtum in l.eos.§.ſi au
tem.C.de ap.⁊ Alex.in l.cũ biſſextus.ff.de verbo.obl.quod facit
ad ſtatuta aſſignantia menſem ꝓ termino,⁊ dic quod debet eſ
ſe.xxx.dierum,vt ibi per eos.
c ¶In.l.j.⁊ ibi vide domi.Iaſo.de Mar.in iij.col.vbi per eum
plene ⁊ no.an qñ in cõtractibus,⁊ quid in delictis,⁊ qd vltimis
voluntatib⁹,⁊ aliquid ꝑ Fel.in c.j.de re iud.in ij.col.⁊ in ca.j.de
ſpon.in antepen.col.⁊ Pau.de ca.in cõſ.cxlviij.in c.ſuꝑ primo
queſito in ij.col.⁊ Ray.in conſi.inci.ſm cõſuetudinem ciuitatis.
Venetiarum,⁊ in conſi.inci.quidam.de Gualdo.⁊ per d.Socy.
in cõſ.cclxxxviij.inci.circa mediũ.j.col.in ij.parte charta.ccvj.

Vt nullus fabricet,&c. Rub.

1 ☞Solennitas,que ⁊ quanta requiratur in edificatione eccleſie.
2 Neceſſaria ad hoc vt quis poſſit edificare eccleſiam.
3 Eccleſiam edificans in dote conſtituenda,an poſſit conditionẽ
apponere.
4 Redificans eccleſiam deſtructam authoritate Epiſcopi, quod
acquirat ius patronatus.
5 Reparans eccleſiam , an in cauſa acquirat ius patronatus : Et
an requiratur Epiſcopi authoritas.

EA que. Nulli licitum eſt eccleſiam vel mo
naſterium vel oratorium edificare
ſine epiſcopi voluntate. Epiſcopo edificiũ incho
ante qui ſtatuit clericorum menſuram,⁊ expen
ſas neceſſarias opportunas ſed ſi edificare vo
lens non eſt ad hoc ſufficiens epiſcopi conſenſu
vnam eccleſiã vetuſtate corruptã:vel neglectam
edificare poterit. Itẽ epiſcopi in ſuis eccleſiis reſidentiã facere
debẽt,nec poſſunt extrauagari vltra tp̃s a iure ſtatutum.¶Itẽ
res eccleſiarum cum ſuperioris decreto debent alienari.h.d.vſ
que ad fi.Et hꝫ tres partes. Prima ponit de edificatione mona
ſterij.¶Secunda de epiſcopi reſidentia.¶Tertia dicit de alie
natione rerũ immobilium eccleſiarum. Secunda ibi in §.illud.
a ¶Tertia ibi.§.quoniã.† No.primo quanta ſolennitas requira
tur in edificatione eccleſie : vt hic,⁊ ſupra.de monach.§.ſcđo,⁊
2 j.de ec.ti.§.ſi quis autem.¶ †Secundo no.quod antequã eccle
ſia edificetur,dꝫ prius volens eccleſiam edificare diffinire quan
tum eſt neceſſariũ pro luminaribus,⁊ pro his,qui debent eccle
ſie deſeruire.⁊ aliis neceſſariis ad ſacrũ miniſterium eccleſie ,⁊
pro omnibus iſtis dꝫ dotem ſeu donationem conſtituere: vt hic,
⁊ s̃.vt deter.ſit nu.cle.§.j.⁊ cap.nemo de cõſue.diſt.j.ſed ſi tan
tam dotem non põt cõſtituere ꝙ ſufficiat pro his que dicta ſunt,
tũc cum authoritate epiſcopi poterit aliquã de eccleſiis iam do
tatis,⁊ que ruinam patitur reedificare,nec erit neceſſaria dotis
cõſtitutio,cũ iã ſiãt ſtatuta ea:que ſunt neceſſaria eccleſiis, ⁊ iſte
3 dicetur eccleſie fabricator:vt hic in verſ.ſi autẽ.†Quero,eccle
ſiam edificans,in dote conſtituenda an poſſit aliquam conditio
nem opponere,puta vt nõ pertineat ad ordinationem epiſcopi.
Dic vt per gl.j.q.j.ſic quidam,⁊ de conſecra.diſtin.j.c.ſi qs ba
4 ſilicam.†Quero in verſ.ſi autẽ,an in caſu huius.§.vbi quis ec
cleſiam deſtructam cõſenſu epiſcopi reedificat, talis edificator
cõſequatur ius patronatus.Et vr̃ ꝙ ſic: q: appellatur dom⁹ ſa
cre edificator,⁊ fabricator:vt hic dicit ſed edificãs eccleſiã con
cõſequitur ius patronatus vt capi.preterea,⁊ capi.nobis,extra
de iur pa.⁊ s̃ ,vt cle.qui re.§.fi.ergo ⁊c.Dic de hoc per gl.in c.
tea extra de iure pa.vbi etiam not.an prior patronus deſinat
eẽ patronus,⁊ quo iure cõſequatur patronũ propter edificatio
nẽ ⁊ fundamentũ eccleſie.Dic vt no.in d.c.nobis,⁊ xvj.q.vij.ca.

5 quicunq;,⁊ plene in capi.eccleſias.ea.cã ⁊ queſtio.† Quero vbi
eccleſia eget aliqua reparatione,dic vt habes tex.cum gl.extra.
de eccle.edi.c.j.⁊ ca.de his.⁊ x.q.iij.c.vnico,⁊ cap.decernimus.
xvj.q.vij.An autem hoc caſu quãdo eccleſia eget reparatione,
ſit neceſſaria authoritas epiſcopi:Dic vt per Goffred.in Sum
ma extra de eccl.edi.§.hodie in fine.

1 ☞Epiſcopus non dꝫ per multũ tempus abeſſe ab epiſcopatu.
1 **Illud.** ¶†Not.quod epiſcopus non debet per multum
tempus abeſſe ab epiſcopatu.de quo.vij.q.prima
c.preſentium,⁊ l.diſtin.c.contumaces.extra de cle.non reſi.c.ex
tue,facit.s̃.vt cle.qui rece.in prin.⁊ quod ibi dixi.

1 ☞Decretum ſuperioris quod in alienatione rei immobilis ec
cleſie requiratur.
1 **Quoniam.** ¶†No.quod in alienatione rei eccleſia
ſtice immobilis decretum ſuperioris re
quiritur de quo dixi ſupra de eccle.re.immo.aliena.

Vt ab illuſtribus, & qui ſuper eam, &c. Rub.

1 ☞Dictio vſque,quod includat terminum tantum cui adiungi
tur,⁊ quando ponatur etiam excluſiue.remiſſiue.
2 Magiſtratuum genera quot ſint,remiſſiue.

QUecunque. Illuſtres ⁊ ſuꝑilluſtres
in cauſis pecuniariis,⁊ in
crimine iniuriarum nõ per ſe,ſed per procurato
rem litigare debent ceteris vero dignitatis infe
rioris licite conceditur:vt per ſe,vel per ꝓcurato
rem litẽ exerceant.h.d.⁊ que ſit ratio huius cõſti.
1 colligitur j.eo.ti.verſ.ne cogitur.†No.in §.ſancimus,qđ dictio
a vſq; incidit terminum tantũ cui adiungitur.idem authenti.hoc
ius.C.de procu.hinc ſumpta,⁊ s̃.de ap.§.illud.co.iiij.ff.de leg.
ij.l.quidam,⁊ le.fi.ff de ſena.C.de nup.l.a caligato.cum ſi.econ
tra ponitur excluſiue in l.filiusf.§.j.de leg.j.de quo an ponatur
excluſiue:vel incluſiue primo tangit g..in l.idẽ vſq;.ff.de dolo.
per Gul.de Cu.in l.meminiſſe.ff.de of.pcõ.⁊ leg.ꝑ Cy.in d.l.a
b caligato,⁊ viđ Dy.in l.patron⁹.§.Sẽpronio,b de le.iij.†Quero,
2 ꝙ ſunt genera magiſtratuũ.Dic vt in gl.hic not.lꝫ circa gl.qro,
qs vocãt ſuꝑilluſtris,dic vt no.in l.qties.C.vbi ſena.vl' clariſſi.

ADDITIONES.

a ¶Dictio vſque.Adde quod no.in apoſtil.ad iſtum in l.patro
nus.§.Sempronio,in verſi.dictio vſque.ff.de leg.iij.⁊ dici poſt
Colle.in ca.i.nu.j.in verſic.excluſiue ponitur extra de ordi.ab
epiſcopo, qui renun.epiſcop.
b ¶§.Sempronio.Et ibidem vide do.Ale.de Imo.cũ concord.
ibi per eum datis ⁊ in l.ex facto.§.itẽ quero.j.col.ff.de vul.⁊ pu.
⁊ in.l.j.§.nunciatio in xij.col.in verſ.querit etiã Io.de Imo.ff.
de ope.non.nunc.⁊ Are.in c.gratioſe,de reſ.in vj.⁊ Old.in cõſ.
xlix.in c.conſueuit dubitari,⁊ do.So.in cõſ.incip.do.Fran.ſyn
dicus verſi.quare aſſumus cum verſ.ſeq.in j.parte char.xlvij.⁊
do.Fely.in c.quod ad conſultationem poſt medium.ij.col.verſ.
que dictio vſque,de re iudi.

Vt ordinarie prefecture. Rub.

1 ☞Magiſter militum dicitur habere dignitatem.
2 Capellani domini Pape,dicuntur pars Pape.
3 Dignitates que liberant aliquem a curiali fortuna.remiſſiue.

PLurima. Sola collatione dignitatis,
⁊ adminiſtrationis,⁊ ante ad
miniſtrationem ſuſceptã curiales liberantur a
curiali fortuna , ſed ſola collatione honoris ſeu
dignitatis abſque adminiſtratione non liberan
tur,ſed remanent curiales ſolum honorẽ ex tali
1 collatione conſecuti.†No.ibi,ſolã prebent, quod magiſter mili
tum dicitur habere dignitatem, ſiue habeat adminiſtrationem
ſiue non:vt hic,⁊ dicitur eſſe illuſtris,vt C.col.rei mil.l.ſolã.xij.
⁊ C.vt dig.or.ſer.l.ij.lib.xij.⁊ no.in l.ij.de equeſtri digni.c.lib.
2 vbi dicã.†Secundo no.duo notabilia, quorum vnum colligitur
ex tex.aliud colligitur ex gl.no.⁊ iſtud ſciendũ eſt, quod capella
3 ni Pape,dicuntur pars domini Pape.Sed quero, hic dicitur
quod dignitas,que confertur cũ adminiſtratione, liberat curia
lem a curiali fortuna.Quot ſunt dignitates,que liberant aliquẽ
a curiali,dic ꝙ duodecim,vt l.fi.C.de decur.lib.vij.

Vt omnes obediant iud.prouin. Rub.

1 ☞Iuſtitia eſt omnium vrtutum perfectiſſima.
2 Fortitudo ſine iuſtiia non commendatur.
2 Filius tenetur ꝓpter delictũ patris,⁊ qualiter hoc ꝓcedat,nõ
meſtro 9.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mero.9.
4 Diſpoſitio huius §.hȝ locum in delictis, ⁊ in contractibus.
Delictum ⁊ contractus equiparantur.
5 Aſſiſinus delinquens in ciuitate Peruſina,an ſm̄ ſtatuta Aſſiſij
6 vel ciuitatis Peruſ.,puniatur,vbi quod ſm̄ ſtatuta loci.
7 Conuentū ex ɔ̄ctu iudicatur ſecundum ſtatuta loci contractus.
8 Peregrinatio facit quem mendicum ⁊ pauperem.
10 Pecunie verbum,an ponatur large, vel ſtricte in hoc textu.
11 Dictio ſiue,quando eſt mere alternatiua ponitur quo ad ſenſuȝ,
⁊ quo ad verba ⁊ qñ ad ſenſum tantum.nu.12.vbi remiſſiue.
13 Genus quando precedit,⁊ ſequitur ſpecies,que pōt ſub genere
cōprehendi, tunc dictio adiecta ſpeciebus ponitur expoſitiue.
14 Reus qñ poſſit vti aliquo priuilegio,per quod actorem trahat
ad alium iudicem.
15 Priuilegia inſerta in corpore iuris,an tollātur per diſpoſitio-
nem huius.§.

Vnam quidem. In ꝓuincia,i qua
qs forum ſortitur
illic eſt conueniendus vtraqȝ parte preſente,vel
altera tantum, ⁊ vbiqȝ iuſtitia ſeruata ſentētia cō
demnatoria,vel abſolutoria feratur omni ꝓuile-
gio ceſſante,niſi pragmatica forma aliud ſtatuat
vel aliud ꝓpter appellationē acciderit his obtinētibus in oī lo
1 co,⁊ tpe pena contra facientibus imminente.h.d.¶†Not.hoc
prin.ꝙ iuſtitia eſt omniū virtutū ꝑfectiſſima. Ubi eñ iuſtitia ob
a ſeruatur,ibi miſericordia adhibetur[a],vt in ca.ſedes.ibi not.de
2 reſcr.xlv.diſt.c.diſciplina.¶†Scōo no.ꝙ fortitudo ſine iuſtitia
3 nō eſt cōmendanda.¶†Tertio no. quod ꝓpter delictū patris fi
4 lius tenetur.¶†Quarto no.in ver.hec ɔ̄ſiderātes quod iſte §.
hȝ locū in delictis,⁊ in ɔ̄ctibus.¶Item ſiue delictū ſit magnuȝ
ſiue paruū,⁊ ſiue agatur criminaliter, ſiue ciuiliter.⁊ ſic habes
5 ex iſto §.†ꝙ delictum,⁊ ɔ̄ctus equiparantur. Ad idē. ff.de cuſto.
6 reo.l.ij.in fi.⁊†ſic facit ad q.quod ſi Aſſiſinus deliquit in ciuita
te Peruſina,debeat periri ſm̄ ius commune, vel an ſecundum
ſtatutū ciuitatis Aſſij,ſed ſm̄ ſtatutum ciuitatis Peruſij,ſic eñ
7 †quando quis conuenitur ex ɔ̄ctu, quantum ad liteȝ decidendā
inſpicitur cōſuetudo,⁊ ſtatutum loci ɔ̄ctus,vt l.ſi fundus.ff.de e-
uic.⁊ l.ſemper in ſtip.de re.iur.Sic ergo vbi tractatur de delic-
tis puniendis,dȝ inſpici conſuetudo,vel ſtatutuȝ loci delicti. ar.
huius §.cum concor.ſ.alle.de qua.q.dic per Dyn. in l.ſi cui.§.
idē Imperator.ff.de accu.⁊ per Cy.in ſua diſputatione q̄ icipit
8 Rector ciuitatis.Senarum.¶†Quinto no.ex d.§.hec ɔ̄ſiderā
tes,in fi.ꝙ ex peregrinatiōe qs efficit medicus ⁊ pauper, vt hic
9 ⁊ ſ.de exhi.reis.in prin.⁊ ibi no.¶† Op.⁊ vr̄ quod filius ꝑ de-
b licto patris nō teneat. Nā lex dicit quod vnus ꝑ delicto alteri⁹
puniri nō dȝ.C.de penis.l.ſancimus. §.peccata.⁊ l.crimē.ff.eo.
cum ſi.gl.hic dt,ꝙ dic loquitur de pena diuina.q.d.in ɔ̄rijs loq-
tur de pena humana.Ad qd̄ facit de conſe.di.j.ca.in facta.Sȝ ɔ̄
c hoc op.⁊ videt, quod in pena humana vnus pro alio teneat. C.
ad l.Jul.ma.l.quiſquis,⁊ quod in pena diuina vnus pro alio nō
puniat.vt j.q.iij.§.item peccato. Sol.de iſta materia dic vt ple
ne no.gl.xxij.q.iij.in ſum.⁊ vide quod no.in c.ij.extra de his q̄
10 fiūt a ma.par.ca.⁊ pleniſſime per gl.j.q.iiij.in ſumma.¶†No.
ibi,ſiue de terra ⁊c.⁊ ſic vr̄ contra,quod Imperator idem bis re
petat in eo ꝙ dt,aut in qua ꝓuincia ⁊c.ſubijcit pecunia ⁊c. ꝙ eſt
verbū gñale,vt l.pecunie.ff.de verb.ſig.⁊ in l.ij.in fi.C.de conſt.
pec.gl.hic q̄ incipit,pōt ſtricte.Huius timore dicit,accipias ver
bū pecunie ſtricte,vt nō cōphendat ea que ſequuntur.Et ſm̄ hāc
11 ſol.†habes quod dictio ſiue,hic ponitur mere alternatiue,⁊ quo
ad ſenſum,⁊ q̊ad verba. Idē.C.de ſacroſan. eccl.l. gñaliter.in
prin.l.j.§.ſublata.ff.ad Treb.l.cūq dē circa mediū.C.de ver.ſi.
l.ſi quis ita ſtipulatus.ff.de verb.obl. Uel dic,dicit gl.quod ver
bū pecunie ſumitur large,⁊ illud quod ſequitur, ſiue de terra ⁊c.
12 ponatur quaſi expoſitiue.¶†Et ſic habes ex hac parte gl.quod
qñ ꝑcedit genus ⁊ ſequuntur ſpecies,que pñt ſub genere cōpre
13 hendi.dictio adiecta ſpeciebus ponitur expoſitiue.†Alibi dicit
quod ſeu ⁊ ſiue,lȝ verba diſiungant,ſenſum tamen coniungunt.
Et ita not.in tex.⁊ gl.in l.ad protegendā.C.de lit.dan.tu.Cy.in
14 d.l.cum quidā.¶Tertio op.ad §.ſi igitur dicitur hic,†ꝙ reus
non poteſt vti aliquo priuilegio ꝑ quod poſſit actores ad aliū iu
dicē trahere.contra.ff.de iu.l.ij.§.omnes autem. ff.de arb.l. nō
diſtinguemus.§.item ſi quis Rome.Gl.reiecta prima ſol.dt,qd̄
hic loquitur de priuilegio in corpore iuris nō inſerto.vt colligit
ſ.eo.§.plurimorū.leges ɔ̄rie loquuntur in ꝓuilegijs in corpore
iuris inſertis,vel cautis,que ꝑ hunc §.non tolluntur ⁊ illa verba
q̄ dicunt omni priuilegio ceſſante,debent intelligi de priuilegio
in corpore iuris nō inſerto,vt colligit eo.§ ita no.hic ſup ver.ꝓ
uilegio.⁊ adde alias gl.quas all.§.ꝙ autē primit⁹.ſ. vt iud.ſine
quo.ſuf.⁊ ibi hec ſol.ponitur,⁊ fuit Azo. Cōtra iſtā opi.op.d.d.
§.ꝙ autem primitus.vbi vident,tolli priuilegia in corpore iuris
clauſa.Huius timore dicit Bal.ꝙ tolluntur omnia ꝓuilegia ta-
inſerta in corpore iuris,quā non.Sed huic opi.reſpōdet gl.j.di
15 cens†quod priuilegia in corpore iuris inſerta nō tollunt, ꝙ pȝ ī
§ſeq.q incipit,interdicimus.qui ſequitur poſt illū §.ꝙ aūt primi-
tus q̄buſdā ſeruātur ꝓuilegia.ita dicit gl.hec. Sed rō quā gl.fa
cit ɔ̄ opi.Bal.vr̄ facere pro opi.ipſius Bal. Nā ſi quibuſdā ſer
uantur ꝓuilegia,ergo patet quod alijs tollātur ⁊ denegētur, ar.
l.cum pretor.ff.de iu.l.maritus.C. de procur.cum ſi. De dicta
materia latius dixi in d.quod autem.

ADDITIONES.

a ¶Miſericordia adhibetur,⁊ adde quod vbi miſericordia ibi
oīa ſunt bona ſm̄ beatam Chry.de oratione ho.lxxix.
b ¶Nō teneatur.Quib.autē caſib.fili⁹ teneatur ꝑ delicto patris
vide Fel.remiſſiue tñ in c.ius generale.in vi.col.ver.⁊ caſus in
qb⁹ j.diſt.vbi etiā dicit cōtra,⁊ in c.cum Bartoldus.de re.iud.
col.vj.poſt mediū.ver.ſed adhuc q̄ro.vbi etiā de ſtatuto qd̄ pa-
ter teneatur ꝑ delicto filij ibi in vij.col.ver.limita ſecundo.⁊ i c.
vergentis de her.ante fi.ver.not.caſuȝ,⁊ qd̄ dixi in apoſt.in d.c.
ius gñale adde ꝙ no.in apo.ad iſtum poſt eum in l.ij.nu.xiij.ver.
vl.gl.inducit ad q.in eo.ver.in apoſt.C.de lib.⁊ eo.lib.
c ¶Teneatur.an quis ꝑ alio puniri poſſit, vide Fel.in c.grauem
de ſen.excom.ante fi.ver.item tangit hic Inno. ⁊ in d.c.ius ge-
nerale.ſ.in prece.apoſt.alle.⁊ in d.c.vergentis,⁊ remiſſiue,in c.
fi.de offi.dele.

1 ☞Executio ſi nō poteſt fieri in rebus preſentis,quod fieri poſ
ſit in rebus abſentis,⁊ qualiter hoc intelligatur,nu.8.
2 Fideiuſſor de iudicio ſiſti,qui ſe offert defenſioni principalis, di-
citur verus procurator.
3 Dilatio ad denunciandum domino qd̄ datur illi, qui vult defen-
dere abſentem ꝓmittendo de iudicio ſiſti , ⁊ iudicato ſoluendo.
4 Delinquenti mandato alicuius an ſit data dilatio ad denuncian
dum domino.
5 Preſens in iudicio quādo poſſit aliquem inuitum defendere.
6 Quis an poſſit in ſe iudicium ſuſcipere animo nouandi inuito
actore.remiſſiue.
7 Sententia an poſſit ferri contra fideiuſſorem ſi dominus abſens
condemnatur.
In caſu huius.§.eſt quaſi litis conteſtatio.
8 Sententia lata contra emptorem,vel fideiuſſorem,an poſſit exe
qui contra venditorem vel eius principalem.
9 Sententia lata ab obſeruatione iudicij vel inſtantia,quod ſit in-
terlocutoria.
10 Sententia abſolutoria quod ita feratur in perſona procurato-
ris ⁊ domini,ſicut condemnatoria.

1 **Si** Uero alter.Tex.hic corrigitur,q̄ȝ d̄ fideiuſſore dato d̄
iudicato ſoluendo loq̄tur, vt l.iā tamen.§.vnus ex fide-
iuſ.ff.iudi.ſol.No.in ver,ſed ſi quidē.ꝙ ſi rebus preſentis ſatiſ
fieri nō pōt,dȝ fieri in rebus abſentis executio.Quero,de intel-
lectu huius gl.hic ponit quatuor lec.primā reprobat,⁊ bene,vt
habes in ea,⁊ in auth.qua in ꝓuincia.C.vbi de cri.agi opor.que
2 hic ſumitur.Secūda lec.eſt in fideiuſſore de iudicio ſiſti,q offert
ſe defenſioni alicuius,q ɔ̄uenit actione ꝑſonali,vel reali cui dat
dilatio ad denunciādū dño,eo quod dñs facta ſibi tali denūcia-
tiōe ipſum releuet.Iſta lec.facit talē defenſorē verū ꝓcuratorē.
3 ꝙ ꝑpetuo tene mēti.†Tertia lec.eſt, quod loquat de q̊libet defē
ſore,q ꝓmittit de iudicato ſoluendo. Nā iſti tali datur dilatio ad
denunciandū dño,⁊ ſic ex iſtis duabus lec.not.quod ille qui ali-
quē abſentem defendere vult mittendo de iudicio ſiſti vel iudi-
cato ſoluēdo datur dilatio ad denunciāduȝ domino,vt hic not.
4 †Quarta lec.eſt vt loquatur de procuratore,qui dñi mādato d̄
linquit,vel deliquit domino habente ratū. Nā ſi conueniatur ꝑ
tali delicto.habebit dilationē ad denunciādum domino. Iſta
lec.reprobāt doc.in d.auth.qua in prouincia dicentes quod cū
mādato delictum nō excuſet,ergo ſi procurator domini mādato
me deieciſſet de poſſeſſiōe,ipſe cōueniret de ſuo facto, de q̊ dȝ eſ
ſe certus,vt l.ſi quis.§.j.ff de dam.infe.Sed huic rationi vr̄ hic
gloſſ. tacite rñdere,q̄ȝ hic lȝ mādatarius ſuo noīe cōueniretur ⁊
poſſit eſſe certus de ſuo facto,tamē nō eſt mirū,ſed ſi ei datur di
latio ad denunciandū dño,q̄ȝ hoc videmus eſſe in fideiuſſore, q
ex ſua obligatiōe ⁊ proprio noīe cōuenitur ⁊ tamen dat ſibi di-
latio ad denunciādū ꝓncipali vt ſ.de fideiuſſ.§.j.⁊ C.de fideiu.
auth.ꝑſente.Et hoc vr̄ procedere in tali delicto in q̊ ſi ſolutio eſt
facta ab vno,alij non liberātur alias ſi criminaliter cōueniretur
mādatarius vel ciuiliter ita quod ſolutio ſua liberaret dominū
nō vr̄ ꝙ debeat fieri executio in bonis domini cū quilibet ex ſuo
delicto ⁊ propria obligatione teneatur ar.l.ſi quis id quod.§.fi.
cū l.ſeq.ff.de iuriſ.om.iud.C.de cond.fur.l.j.vel ſuſtinēdo hanc
lec. Azo.poſſumus rñdere ꝙ delinquēti mādato alicui⁹ dȝ dari
dilatio ad denunciandū vt inſtruatur defenſionib.ſuis. Nā qñqȝ
ille,qui mandat,eſt talis perſona quod eius mandatum excuſat.

mandatarium ſm no. in l. liber homo. ff. ad l. Aq. ⁊ in l. Grac-
chꝰ. C. ad l. Iul. de adul. ⁊ i l. j. vñ vi. ponit gl. alias lec. quas ha
bes in d. authen. q̄ in puĩcia. dic, vt ibi, ſed doc. noſtri ponũt aliã
lec. que multum appellandit litere que talis eſt. Pone quidã no
bilis habens factores ſeu caſtaldos, volens abeſſe dicit eis. ſcia
tis ꝙ in tali viuario ſeu piſcaria ſeu in tali nemore eſt mihi ius
piſcãdi, ⁊ ligna icidendi cuiꝰ veritas erat ↄ̃riũ poſt cuius domini
abſẽtiã factor vel caſtaldꝰ piſcatus eſt ĩ illa piſcaria, vel ĩ illo ne
more ligna incidit. Certe ſi ille cuius eſt piſcaria vel nemus ac
cuſauit caſtaldũ vel factorem predictum tenetur lʒ nõ delinque
rit ex animo vt l. in l. Aqui. ff. ad l. Aqui. Verũ q̄ fecit bona fide
⁊ iuſſu dñi dat ei dilatio ad denunciandum dño vt procedat ſm
formã hic traditam. Ita tenent doctores, vt Cy. refert in dic-
5 ta authen. qua in prouincia. ¶ †Ep. innuitur hic quod qui eſt p̄
ſens, nõ poſſit inuitum defendere, ↄ̃ de ſol. l. ſoluere de l. ſi ſtichũ
§. fina. ff. de noua. Sol. vt in gl. l. aliud no. ⁊ male in. l. Iul. ff. qui
6 ſatiſ. cog. ¶ †An autem poſſit in ſe iudicium ſuſcipere inuito a
ctore animo nouandi gl. videtur velle ꝙ ſic, in l. liberto. §. fi. ff.
de ne. geſt. cuiꝰ contrarium no. in l. j. C. vbi in rẽ ac. De quo dic
vt ibi per doc. facit q̃ð no. in. l. non ſolum in prin. mag. glo. ff. de
7 proc. ¶ †Ep. dicitur hic, quod ſi dominus abſens condemnatur.
etiã lite non conteſt. nõ põt ferri ſententia. Contra de l. fi. §. il-
lud. C. de temp. ap. gl. hic que ponit caſum ponat plures ſoluti
ones, dic eſſe quaſi litem cõteſt. ita dicit hic iſta gl. ⁊ gl. ſup ver.
nõ valentem. Unde autẽ inſurgat iſta quaſi cõteſtatio dic etiã
8 vt in gl. ¶ †Quero dicitur hic quod fiat executio in bonis abſẽ
tis an ergo ſententia lata contra preſentem mandabitur execu-
tioni ↄ̃ abſẽtem ergo ſententia lata ↄ̃tra p̄ſentem mandabitur
executioni ↄ̃ abſentem. Dicit. glo. ꝙ non, ſed ↄ̃tra abſentem, fiet
executio ex ſẽtentia lata ↄ̃ ipſum abſentem. Ita no. gl. in d. aut.
qua in prouincia. Ita videt velle hic gl. ſuper ver. abſentis quã.
opi. videntur tenere do. in dicta auth. quam puĩcia, ⁊ ð hac q.
videtur caſus in auth. ſin autem ille, vbi text. ðt quod debet con
demnari tam preſens quam dominus, ⁊ ſi preſens eſt ſoluendo.
ipſe dʒ exigi ⁊ ſi nõ eſt ſoluendo exigit dominus ſcilicet ex ſñia la
ta ↄ̃tra ipſum dominum alias ſi poſſet mandari executioni ſñia
lata contra preſentem ⁊ ↄ̃ abſentem ad quid diceret iſte §. vtrũ
que damnanari. Non ob. predictis ꝙ no. in l. venditor. ff. de iud.
que ðt quod ex ſñia lata cõtra emptorem ſatiſfit de bonis vendi-
tori ſicut in fideiuſſore, qui põt ſoluere de bonis principalis vt
no. in l. ſi procuratorẽ. §. ſi. ignorãtes. ff. mand. Nõ autem puto ꝙ
ſñia lata cõtra emptorem vel fideiuſſorem poſſit executioni mã-
dari ↄ̃ venditorem vel principalem. Video enĩ quod ſentẽtia la
ta ↄ̃ principalem non põt executioni mãdari ↄ̃ fideiuſſorem, ſine
nouo proceſſu, vt l. fi. in fi. C. de vſu. rei iud. ⁊ ibi per doc. proba
tur in l. grege. §. fi. cum defenſore. ff. de pig. Spec. de ſen. execu.
§. ſequit. ver. ſ. pone ꝙ doc. in l. j. ff. de iud. ſol. Quero ĩ ver. ſi ve
ro ille qñ abſens cõparet: qualiter abſoluetur dic vt in gl. ſuper
9 ver. abſoluere. ¶ †Ex qua not. quod ſententia abſolutoria ab ob
a ſeruatiõe, vel inſtãtia iudicij eſt interlocutoria nõ diffinitiua. a Eã
dẽ gl. habes in d. auth. qua ĩ prouincia de qua q. dixi. ſ. de exhi.
10 re. §. j. †Ultimo circa iſtũ ver. ſi vero ille not. tex. ibi, aut miſerit
quempiã accuſator aut deſit abſoluere eũ, ⁊c. vr̃ hic iſte tex. ꝙ lʒ
ſententia condẽnatoria debeat ferri in pſonã procuratoris: vt
C. de ſen. l. j. tamen ſententia abſolutoria dʒ ferri in perſonã dñi
lʒ procuratorem ad cauſam miſerit. Idẽ text. videtur in d. aut.
qua in prouincia in ver. quod ſi deſit actor. ⁊ ff. de publicis iudi-
cijs. l. penul. §. ad crimen in gl. cur magis. Et pro illis gl. eſt ca
ſus in c. inter dilectos. in fi. extra de fide inſtrum. vbi dicitur ꝙ
procurator abſoluitur procuratorio nomine: ⁊ dic quod ſicut ĩ
ſententia condemnatoria dicimus vtrunque cõdemnari. vt d. l.
j. C. de ſen. ſic in ſententia abſolutoria dicemus vtrunqȝ ſcʒ do-
minum ⁊ procuratorem abſolui debere vt not. per gl. in c. q̃relã,
extra de elec. in gl. economi in fi. quod tene menti.

ADDITIO.

a ¶ Non diffinitiua. Vide ad hoc plene ⁊ no. Fel. in c. examinata
in vj. col. circa fi. in ver. abſolutoria de iu. ibi etiã habes an ⁊ qñ
talis interlocutoria habeat vim diffinitiue.

1 ☞ Arripiẽs delinquentẽ de manu iudicis vel qui facit quod de-
linquẽs ad iudiciũ nõ vadat incidit in l. Iul. de vi priuata.
2 Arripiens delinquentẽ de manu iudicis q̃ eſt damnatus ad mor
tem vel dãnandus incidit in l. Iul. maieſtatis.
3 Occiden. bannitũ in manu familie q ex forma ſtatuti poterat im
pune occidi an puniatur.

1 **Arripiat.** ¶ †No. ꝙ nõ lʒ alicui arripere delinquẽtẽ
de manibꝰ iudicis ⁊ iſte talis qui arripit de
linquentẽ vel facit quod delinquẽs ad iudiciũ nõ vadat ita quod
iudex non potuit delictũ cognoſcere, vel punire incidit. in l. Iul.
de vi priua. vt ff. ad l. Iul. de vi priua. l. legis Iulie: ĩ caſu tñ ſpe-
2 ciali aliter punitur, vt habetis in l. fi. C. de ma. ⁊ mathe. †Sʒ q̃-
ro. pone quod qs arripuit delinquentẽ qui eſt dãnatus ad mor
tẽ, vel dãnandus, puta, q̄ cõfeſſus eſt crimen. Certe iſte punitur
l. Iul. maie. vt l. iij. ff. ad l. Iul. ma. facit. l. addictos. C. d epi. au.
3 ⁊ de ap. l. additos. †Quero, dicit ſtatutũ ꝙ bãnitus poſſit impu
ne offendi, vel occidi. mõ quidã occidit bãnitũ captũ a familia, vt
in manu familie exiſtẽte. Hy. format iſtã q. ĩ l. in la queũ. ff. de ac.
re. do. Et vr̃ dicere ꝙ melius eſt quod puniatur, eo q̄ arripuit
eũ de manibus familie per hunc §. ⁊ p d. l. legis Iul. p q̃ punit
de occiſo, lʒ ex forma ſtatuti bãnitus poſſit impune occidi. Iaco.
de Aret. diſputauit hãc q. ⁊ tenuit hãc cõcluſionẽ quod lʒ occide
re bannitos ductos a familia. Nam dicit ipſe, licitum eſt occide
re transfugas ad hoſtes, vt l. eiuſdem. §. fi. ff. ad l. Cor. de ſic. ſʒ
poſtq̃ ſunt capti, debet ſeruari, ⁊ cuſtodiri, vt ff. ð ſtat. ho. l. liber
tas. Patet ergo quod nõ lʒ eos occidere eos. preterea dicit car
ceratos occidi non debere, vt ff. de cu. reo. l. fi. ſed iſte qui eſt cap
tus a familia dicitur eſſe carceratus, vt l. qui neque. ſequantur.
§. ſolu. ff. de verb. ſig.

ADDITIO.

a ¶ Qui neqȝ. ⁊ ibidem vide ad hoc Ang. ⁊ Bal. in l. j. in pe. col.
C. vnde vi. limitantẽ, niſi captus reſiſteret per l. fi. C. de his qui
ad eccle. cõfu. vbi bonus tex. quẽ etiã põderat Bal. in l. fin. C. de
exhi. re. Vide tu bal. in l. addictos. C. de epi. au. dum dixit ꝙ ſi
familia ducẽs ↄ̃dẽnatũ ad mortẽ, inſultat ab aliqb. volẽtib. eũ e-
ripere, nõ põt familia eũ occidere niſi hoc habeãt in mãdatis, vi
de Ale. in tex. ⁊ Lud. Ro. in ſing. ver. occidens. Adð q puto ꝙ
voluit allegare ro. ſing. ſuo. ccclij. ici. Bal. Pe. Cyn. ⁊ Bar. de
Cap. vbi penit q̃ð occidens illũ qui de iure veniebat occidẽdus
punitur pena mortis, per tex. ſing. in l. fi. C. de male. ⁊ mathe.

1 ☞ Accuſatus de aliquo crimine, ſi abeſt cauſa Reipublice, hʒ di
lationem durante abſentia.
2 Priuilegium conceſſum alicui, hac conſtitutione nõ obſtante q̃ð
valeat.

Niſi forte. Iſte §. nõ cõtinuatur cum proximo prece-
denti, ſed cũ §. hec cõſiderãtes, vbi dr̃ acto-
rem non poſſe trahi ad aliam prouinciã mõ hic excipit, ⁊c. Ep.
⁊ videtur ꝙ hec exceptio, q̃ fit hic corrigatur per §. hãc dicẽtes,
infra proxime quidã hoc concedunt vt not. in d. §. hanc dicẽtes,
ſed dic vt no. hic in gl. ſuper ver. p̄terea ⁊ habuiſtis plene not. ſ.
e. §. ſi igitur. ¶ Nõ obſt. §. hãc dicentes: q̄ ibi nõ loquitur ð ha
bente pragmaticã formã, aut habente aliquod priuilegiũ inſer-
tũ in corpore iuris, vt hic ſed de his qui habẽt priuilegia i cor-
pore iuris nõ inſerta ⁊ fit ibi mentio cõmoditatis ceterarũ pſo-
narũ ibi ideo fit q̄ ſolet plus timere ⁊c. tãgitur in d. §. hãc dicẽ-
1 tes. ⁊ in d. auth. qua in puĩcia. ¶ †Ultimo in §. iſto no. gl. ĩ p-
mo prima gl. huius §. ibi publice cauſe ⁊c. Ex qua gl. habes ꝙ ſi
aliquis eſt accuſatus de aliq̊ crimine ⁊ mittat̃ Reipub. cauſa iſte
dr̃ habere dilationẽ: donec eſt cã Reipu. occupatꝰ ꝙ tene menti.
2 Idẽ no. ⁊ clariꝰ in d. aut. qua in prouincia in gl. ¶ †Scðo not.
gl. q̃ dicit ꝙ ſi Princeps cõcedit puilegiũ dicẽdo nõ obſtãte hac
ↄ̃ſtitu. vt oẽs obe. ⁊c. quod tale puilegiũ valet quod dic vt not. in
gl. ſup ver. infirme. in ver. ſi vero quiſ ꝫ. Ad idẽ quod no. in l. fi.
C. ſi ↄ̃ ius vel vti. pub. ⁊ in fi. C. de inceſt. nup. ⁊ auth. ex comple-
xu ibi poſita, ⁊ ſ. qui. mo. na. effi. ſui. §. vl. col. vij. extra de offi. de-
leg. c. ex parte de conſtit. c. j. li. vj. cum ſi.

Collatio ſexta.

Quibus modis naturales efficiuntur legi-
timi. Rub.

1 ☞ Leges ⁊ ſenatuſconſulta quod non ſufficiunt ad omnia.
2 Legitimati per ſubſequens mr̃imoniũ efficiuntur in patris po
teſtate etiã ſi ſobolem legitimam habeat pater.
3 Legitimatus p oblationem curie efficitur in patris poteſtate.
4 Legitimatus per reſcriptuʒ Principis eſt in patris poteſtate.
5 Legitimatio per reſcriptum habet locum, ſi filij per mr̃imoniũ
legitimari non poſſunt.
6 Pater qñ poſſit filios naturales legitimare p teſtamentum.
7 Legitimati quod ſint legitimi ſucceſſores patris.
8 Legitimati qualiter ſuccedant agnatis.
9 Concubinatus dicitur thorus ſicut matrimonium.
10 Supplicatio patris ad Principem, pro legitimando filio qua
liter fieri debeat.
11 Nobiles pro eodẽ delicto, an grauius puniatur quã ignobilis.